

چالش‌های مدیریت جمعیت لیگ برتر فوتبال ایران

محمد احسانی^{۱*}، هاشم کوزه چیان^۲، محمد خبیری^۳، مهدی آزادان^۴

تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۰۶/۲۶

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۰۹/۱۸

چکیده

هدف: مدیریت جمعیت به دلیل کثرت و تنوع حضور تماشاگران در رویدادهای ورزشی، به بخشی جدایی‌ناپذیر در مدیریت رویدادها تبدیل شده است. عدم مدیریت صحیح جمعیت می‌تواند باعث خسارات جبران‌ناپذیری شود. هدف از انجام این تحقیق، شناسایی چالش‌های مدیریت جمعیت لیگ برتر فوتبال ایران بود تا از این طریق به برنامه‌ریزی در این خصوص اقدام شود.

روش‌شناسی: تحقیق با روش کیفی و با ماهیت اکتشافی انجام شد. از طریق روش نمونه‌گیری هدفمند و تکنیک گلوله‌برفی و بر اساس ۲۳ مصاحبه عمیق با خبرگان مرتبط با موضوع، داده‌های تحقیق جمع‌آوری شد. بر اساس تحلیل تماتیک، داده‌ها کدگذاری و تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: نتایج نشان‌دهنده وجود چالش‌ها در قالب ۵۷ مفهوم بود. این مفاهیم در مرحله دوم کدگذاری به ۱۴ مفهوم ثانویه و در نهایت در مرحله سوم به ۵ مقوله عمده یا تم با عناوین ساختار، رفتار، سیاست‌گذاری، مسائل اجتماعی-فرهنگی و هویت مدیریت جمعیت تبدیل شدند.

نتیجه‌گیری: آشنایی دست‌اندرکاران و برگزارکنندگان لیگ برتر فوتبال با چالش‌های شناسایی شده می‌تواند آن‌ها را به تلاش و برنامه‌ریزی برای مدیریت مطلوب چالش‌ها ترغیب نماید. این موضوع در آینده سبب افزایش رضایتمندی و تمایل تماشاگران به بازگشت مجدد، افزایش سطح ایمنی و امنیت و در نهایت مزایای مختلف اقتصادی و اجتماعی خواهد شد.

واژه‌های کلیدی: مدیریت جمعیت، استادیوم، تحلیل تماتیک، چالش، فوتبال.

۱ و ۲. ستاد مدیریت ورزشی دانشگاه تربیت مدرس ۳. دانشیار مدیریت ورزشی دانشگاه تهران، ۴. دانش‌آموخته دکتری

مدیریت ورزشی دانشگاه تربیت مدرس

*نشانی الکترونیک نویسنده مسئول: ehsani@TMU.ac.ir

مقدمه

فوتبال یکی از قابل توجه‌ترین پدیده‌های جامعه بشری در عصر حاضر است. امروزه فوتبال از شکل ورزش و عاملی برای تفریح و سرگرمی به پدیده‌ای اجتماعی و مسابقات جهانی فوتبال از یک رویداد ورزشی به یک رویداد اجتماعی تبدیل شده است. در جامعه انسانی امروز، فوتبال دیگر صرفاً یک ورزش نیست، بلکه پدیده‌ای است که هر ساله میلیون‌ها ساعت از وقت انسان‌ها را به خود اختصاص می‌دهد. به این پدیده اجتماعی می‌توان از زوایای گوناگون و با توجه به کارکردهای مثبت و منفی‌اش نگریست (ورکیانی، ۱۳۸۵).

حضور جمعیتی کثیر در استادیوم‌ها اکثر مواقع امری مثبت و پسندیده و مطلوب است. مثلاً از منظر تجاری، حضور جمعیت بیشتر در استادیوم‌ها مزایای اقتصادی بیشتری را در پی خواهد داشت. با این وجود، ازدحام بیش از حد و مدیریت ضعیف جمعیت می‌تواند منجر به حوادثی ناخواسته همچون فشار بیش از حد به جمعیت، مصدومیت‌ها و حتی از دست دادن جان افراد شود (چین پین و همکاران^۱، ۲۰۱۱). سیمای حوادث ناگوار در مواقع ازدحام جمعیت نشان می‌دهد در مکان‌هایی که جمعیت فراوانی گرد هم می‌آیند، پتانسیل بسیار عظیمی برای بروز هرگونه حوادث وجود دارد. حوادث ناگوار پی‌درپی، نرخ توجه به ایمنی تماشاگران و جمعیت را افزایش داده و مدیریت جمعیت در فضاهای ورزشی را ضروری نموده است (الپوت، فراسدیک و اسمیت^۲، ۱۳۸۴).

تلاش‌های زیادی برای درک ویژگی‌ها و رفتارهای جمعیت صورت گرفته است. اگرچه روش‌ها، راه‌حل‌ها و ابزارهای بسیاری برای حل یا بهبود مشکلات مربوط به ازدحام جمعیت پیشنهاد شده است اما فضای زیادی برای بهبود و پیشرفت در تمام جنبه‌ها خصوصاً در مدیریت جمعیت وجود دارد (چین پین و همکاران، ۲۰۱۱). مدیریت جمعیت را باید هر جزء از بازی یا رویداد از طراحی استادیوم گرفته تا مسابقه و رویداد و حمایت تماشاگر در برابر خطرات و آسیب‌های غیرقابل پیش‌بینی از سوی دیگر افراد یا خود اماکن تعریف نمود. معیار اصلی برای تصمیم‌گیری در مورد کافی، بسنده و صحیح بودن رویه‌های کنترل جمعیت بستگی به نوع رویداد، تهدیدات خشونت، وجود و کافی بودن برنامه اورژانسی و اضطراری، پیش‌بینی تعداد افراد و جمعیت مورد انتظار و ترتیب نشستن، رقابت‌های معروف و حساس در بین تیم‌ها و استفاده از نیروهای امنیتی و راهنمایان دارد. برنامه‌های کارآمد و شایسته مدیریت جمعیت دارای مشخصه‌های صحیح، ساختار ارتباطی مؤثر، خدمات برای افراد ناتوان مختلف، کارکنان توانمند و آموزش‌دیده، رویه‌ها و سیاست‌هایی برای تمام موارد احتمالی است (دوکاس^۳، ۲۰۰۶). مدیریت جمعیت به طور مستقیم رضایت مشتری و جذابیت مسابقه را تحت تأثیر قرار می‌دهد (آبوت و گدی^۴، ۲۰۰۱).

چین و همکاران (۲۰۱۱) ضمن اشاره به برخی فجایع اتفاق افتاده در استادیوم‌ها، کمبود ورودی‌های متعدد در استادیوم‌ها را عامل به وجود آمدن مشکلات ازدحام جمعیت می‌دانند.

3. Doukas
4. Abbott & Geddie

1. Chin Pin et al
2. Elliot, Frosdick & Smith

با یکدیگر هستند اما می‌توان از طریق مدیریت اثربخش جمعیت امیدوار بود که نیازی به کنترل شدید و بیش از حد جمعیت وجود نداشته باشد. خبیری، سجادی، دوستی و محمدیان (۱۳۸۹) بر عدم آشنایی مدیران استادیوم‌ها با روش‌ها و عملیات مدیریت خطرهای احتمالی در استادیوم‌ها تأکید داشته و علت آن را تحصیلات مدیران در زمینه‌های غیر از تربیت‌بدنی عنوان کرده‌اند. به اعتقاد این محققین، استادیوم‌هایی که در داخل شهر تأسیس شده‌اند، با توجه به گسترش شهرها، هنگام برگزاری مسابقه فوتبال و به‌ویژه بعد از پایان بازی و به علت هجوم جمعیت به داخل خیابان اصلی، بار ترافیکی سنگینی ایجاد می‌کنند که مشکلات امنیتی برای رانندگان وسایل نقلیه به وجود می‌آورد. از جمله می‌توان به شکستن شیشه خودروهای در حال حرکت، متوقف کردن خودروها، واژگون کردن خودروها، سلب امنیت روانی رانندگان در حال حرکت در مسیر استادیوم اشاره کرد. همچنین نتایج این تحقیق حاکی از فقدان دستورالعمل استاندارد برای مدیریت خطرات احتمالی، عدم وجود چک لیست مکتوب برای بازرسی قسمت‌های مهم استادیوم، وسایل الکترونیکی استادیوم و اجزای مکانیکی استادیوم، نبود جایگاه مخصوص تماشاگران معلول، عدم اتخاذ تمهیدات علیه بلیت‌فروشی در بازار سیاه، فقدان شماره‌گذاری صندلی‌ها، بیمه نبودن استادیوم‌ها در برابر خطرات، نبود فرم‌های مستندسازی حوادث و صدمات جهت پیشگیری و آمادگی در قبال خطرات آتی، نبود علائم و راهنماهای لازم برای تماشاگران در اکثریت استادیوم‌های فوتبال ایران بود.

این محققین برای حل مشکلات ازدحام جمعیت کاربرد اصل اول تریز^۱ یعنی تقسیم‌بندی ورودی‌های استادیوم را پیشنهاد می‌کنند. مطابق این اصل، استادیوم بر اساس صندلی‌های مربوطه به چهار بخش تقسیم‌بندی شده و این چهار منطقه به طور کامل از هم جداسازی می‌شوند. آنها استادیوم امارات باشگاه آرسنال را به عنوان نمونه این کار معرفی می‌کنند که با این اقدام هیچ‌گونه مشکل ازدحام جمعیت گزارش نشده است. تحقیقاتی در مورد بحران‌های ورزشی توسط تیلور^۲ (۱۹۹۸)، تننباوم^۳ (۲۰۰۷)، متیو^۴ (۲۰۰۳)، استیسی^۵ (۲۰۰۶) و اسپرو^۶ (۲۰۰۵) انجام یافته است که بر اساس نتایج آنها، فاکتورهایی همچون فقدان برنامه‌ریزی مناسب و کافی برای آسایش و راحتی تماشاگران، دانش و اطلاعات ناکافی در خصوص مدیریت ریسک، فقدان آموزش‌های ویژه برای نیروهای پلیس، برخی مشکلات اجتماعی-اقتصادی تماشاگران، برخی مسائل ساده مدیریت اماکن از قبیل درهای بسته، ورود مجدد غیرصحیح به اماکن، و به احتمال زیاد طراحی ضعیف، ساخت و ساز ضعیف و نصب ضعیف علائم و راهنماها به عنوان علل اصلی بحران در رویدادهای ورزشی شناخته شده‌اند. آبوت و گدی (۲۰۰۱) به لزوم حضور نیروهای امنیتی در نقاط حساس ورزشگاه‌ها و نظارت بر تماشاگران از طریق دوربین‌های مداربسته اشاره و عنوان می‌کنند که اگرچه مدیریت جمعیت و کنترل جمعیت کاملاً مرتبط

1. TRIZ
2. Taylor
3. Tenenbaum
4. Mathew
5. Stacey
6. Spirov

کرد که یکی از علل کاهش روز به روز تماشاگران لیگ برتر فوتبال ایران در چند دوره اخیر لیگ برتر، نامطلوب بودن وضعیت مدیریت جمعیت است که منابع مختلفی (از جمله رسولی، ۱۳۹۴؛ گروه ورزشی مشرق، ۱۳۹۳) بر این مدعا صحت گذاشته‌اند. از طرف دیگر یکی از علل حوادث گزارش شده در استادیوم‌های فوتبال ایران که منجر به کشته و زخمی شدن چندین نفر شده است (رمضانی‌نژاد و همکاران، ۱۳۹۱، عاطف، ۱۳۸۴) مدیریت نامطلوب جمعیت بوده است. لذا باید به فکر مدیریت مطلوب جمعیت بود که اساسی‌ترین مرحله در این زمینه شناسایی چالش‌های موجود در این مورد است. اما بررسی پیشینه تحقیق نشان می‌دهد که مقوله مدیریت جمعیت هم از لحاظ کمیت و هم از لحاظ کیفیت و عمق بررسی در متون و پژوهش‌های علمی کشور مورد غفلت واقع شده است و وجود خلاء تحقیقاتی در این زمینه در مدیریت ورزش کشور به شدت احساس می‌شود. در تحقیق حاضر، محقق تلاش دارد تا به دنبال مسائل اساسی‌تر در مشکلات مربوط به ازدحام جمعیت باشد و تمرکز بیشتر روی یافتن علل ریشه‌ای و بنیادین مشکلات مدیریت جمعیت در لیگ برتر فوتبال است. انجام این تحقیق می‌تواند ضمن پر کردن خلاء مذکور به ایجاد دانشی عمیق در این زمینه کمک نموده و سرآغاز تحقیقاتی گسترده‌تر در این زمینه باشد که به‌حق یکی از نیازهای مدیریتی در ورزش کشور و به‌ویژه در حیطه مدیریت رویدادهای ورزشی است. از طرف دیگر از لحاظ کاربردی نیز می‌تواند متولیان و برگزارکنندگان لیگ برتر فوتبال ایران را به آگاهی از چالش‌ها و تلاش در رفع آنها ترغیب نماید.

در گزارش تیلور (۱۹۹۸) از فجایع ورزشگاه‌های انگلیس، ارتباط بین امکانات نامناسب و رفتارهای متمرذانه تماشاگران به خوبی تبیین شده است. تیلور در این گزارش اعلام می‌کند که در بسیاری از زمین‌های فوتبال، سرویس‌های بهداشتی از نظر ساخت و طراحی بسیار ابتدایی بوده و تعداد آنها نسبت به جمعیت بسیار اندک و نامناسب هستند. وی می‌افزاید که این امور باعث می‌شوند که تماشاگران رفتارهایی پایین‌تر از حد استاندارد از خود نشان دهند. تیلور در تحقیقات خود به این نتیجه رسید که فاجعه هیلزبورگ محصول عدم علاقه پایدار مالکان و مدیران باشگاه‌های انگلستان نسبت به راحتی، آسایش و امنیت تماشاگران بوده است (الیوت، فراسدیک و اسمیت، ۱۳۸۴). شاه‌منصوری و مظفری (۱۳۸۵) عواملی از قبیل نادیده گرفتن عوامل اجتماعی-روانی اثرگذار بر رفتار تماشاگران، برخورد نامناسب نیروی انتظامی با تماشاگران و مشکلات اقتصادی و بیکاری تماشاگران را به عنوان عوامل زمینه‌ساز بحران‌های ورزشی نام برده‌اند.

ملنیک^۱ (۱۹۹۳) بیان می‌کند در صورتی که عوامل مرتبط با کنترل جمعیت به خوبی توسط برگزارکنندگان رعایت شود باعث رضایتمندی و تکرار رفتار مصرف مشتریان ورزشی خواهد شد. از سوی دیگر ویک فیلد^۲ (۱۹۹۵)، به نقل از الهی، (۱۳۸۶) نیز بیان کرده است که احساس نگرانی تماشاگران از وجود ازدحام در ورزشگاه و عدم کنترل صحیح آن آثار منفی را در ذهن آنها به جای می‌گذارد و احتمال تکرار رفتار خرید آنها را کاهش می‌دهد. با این شواهد می‌توان ادعا

1. Melnick
2. Wickfield

روش‌شناسی پژوهش

تحقیق حاضر از نوع کیفی است. جامعه تحقیق را صاحب‌نظران آشنا به موضوع مدیریت جمعیت و دست‌اندرکاران برگزاری مسابقات لیگ برتر فوتبال تشکیل دادند. از روش نظری و تکنیک گلوله برفی برای انتخاب اعضای هیئت مصاحبه استفاده شد. نمونه‌گیری نظری نوعی طرح نمونه‌گیری غیراحتمالی هدفمند است که با توجه به لزوم کسب اطلاعات در این تحقیق از افراد خاص، این روش مورد استفاده قرار گرفت (بازرگان، ۱۳۸۷). نمونه تحقیق را ۲۲ نفر (مشمول بر یک نفر جامعه‌شناس، دو نفر از مسئولین سازمان لیگ، یک نفر از مسئولین فدراسیون فوتبال، دو نفر افسر امنیتی، دو نفر از مسئولین هیأت‌های فوتبال، دو نفر مدیر استادیوم، و ۱۲ نفر متخصص مدیریت ورزشی) تشکیل دادند. از مصاحبه عمیق با خبرگان برای گردآوری داده‌ها استفاده شد. این مصاحبه‌ها تا زمانی که به اشباع رسیدند ادامه یافت. تعداد ۲۳ مصاحبه با خبرگان انجام یافت که در مصاحبه بیست و دوم، داده‌ها به اشباع رسیدند و مصاحبه آخر، به منظور حصول اطمینان بیشتر انجام شد. برای کسب اطلاعات تکمیلی از یکی از مصاحبه شونده‌گان، دو بار مصاحبه به عمل آمد. مصاحبه‌ها به صورت باز و به مدت ۶۰ تا ۱۰۰ دقیقه با هر کدام از پژوهشگران به طول انجامید. برای اجرای پژوهش، پس از طراحی سوالات کلی و تدوین پروتکل مصاحبه، اقدام به انجام مصاحبه‌های عمیق با صاحب‌نظران شد. پس از پایان هر مصاحبه، مصاحبه‌ها به صورت کامل بر روی کاغذ نوشته شدند. در پایان هر مصاحبه اقدام به کدگذاری اولیه داده‌ها شد تا مفاهیم اولیه استخراج شوند. پس از اتمام مصاحبه‌ها

اقدام به مطالعه عمیق‌تر مبانی نظری و تحقیقات پیشین شد تا از ترکیب مفاهیم گذشته، تجربیات پژوهشگر و نظرات صاحب‌نظران به مراحل بعدی تجزیه و تحلیل داده‌ها و در نهایت شناسایی مولفه‌های ثانویه و تم‌های اصلی چالش‌ها اقدام شود. تجزیه و تحلیل داده‌ها، با استفاده از تحلیل تماتیک^۱ انجام گرفت. تحلیل تماتیک عبارت است از تحلیل مبتنی بر استقرای تحلیلی که در آن محقق از طریق طبقه‌بندی داده‌ها و الگویابی درون داده‌ای و برون داده‌ای به یک سنخ‌شناسی تحلیلی دست می‌یابد. به عبارت دیگر، تحلیل تماتیک عبارت است از عمل کدگذاری و تحلیل داده‌ها با این هدف که داده‌ها چه می‌گویند. این نوع تحلیل در وهله اول به دنبال الگویابی در داده‌هاست (محمدپور، ۱۳۹۰: ۶۶). از تحلیل تماتیک، نسخه‌های متعددی وجود دارد. در این پژوهش از روش دپوی و گیتلین^۲ که نسخه‌ای طبیعت‌گرا از تحلیل تماتیک را ارائه کرده‌اند، استفاده شد.

مشارکت پیوسته و طولانی‌مدت پژوهشگر، مشاهده مداوم، بازبینی و کنترل همکاران، ذهنیت پیش‌رونده، مشارکت شرکت‌کنندگان و استفاده از منابع اطلاعاتی چندگانه، معیارهای برآورنده اعتبار این پژوهش کیفی (معادل روایی درونی در پژوهش‌های کمی (هومن، ۱۳۸۵؛ دانایی‌فرد، ۱۳۸۶، محمدپور، ۱۳۹۰) هستند. همچنین ثبت و نمایش تمامی نکات کلیدی در مرحله کدگذاری باز و مستندسازی مفاهیم، حاکی از تحقق نسبی انتقال در این پژوهش کیفی (معادل روایی بیرونی در پژوهش‌های کمی) است. با توجه به اینکه تحقیق حاضر

1. Thematic analysis

2. Depoy & Gitlin

دو مرحله نسبت به تولید مفاهیم اولیه اقدام شد که در مرحله اول تعداد ۵۷ مفهوم از مصاحبه با خبرگان استخراج شد. این مفاهیم در مرحله دوم، جهت انسجام بیشتر و تحلیل و تفسیر بهتر در قالب ۱۴ مفهوم انتزاعی تر کدگذاری شدند. ۱۴ مفهوم تولید شده در مرحله دوم عبارت بودند از چالش‌های ساختاری، تسهیلاتی، کنترلی، ایمنی، ذاتی، نگرشی، آکادمیک، انسانی، آموزشی، مدیریتی، حقوقی، بسترسازی، اجتماعی، و فرهنگی. در مرحله بعد، ۱۴ مفهوم تولید شده در فرآیند کدگذاری ثانویه در قالب پنج مقوله عمده یا تم، طبقه‌بندی شدند. این مقولات عمده (تم) از نظر انتزاعی بودن در سطح بالاتری نسبت به مفاهیم مرحله قبل قرار دارد و عبارتند از ۱. هویت مدیریت جمعیت، ۲. ساختار، ۳. رفتار، ۴. سیاست‌گذاری و ۵. مسائل اجتماعی-فرهنگی (جدول ۱).

بخشی از رساله دکتری بوده و تحت نظارت و راهنمایی اساتید راهنما و مشاور قرار داشت، تمامی مراحل تحقیق تحت نظارت و کنترل آنها بوده است. ضمن آنکه از یک نفر متخصص مدیریت ورزشی آشنا به مفهوم مدیریت جمعیت و پژوهش کیفی نیز کمک گرفته شد که این مورد مؤید اعتماد در این پژوهش (معادل پایایی پژوهش‌های کمی) است. در نهایت در پژوهش حاضر با استفاده از مستندسازی مفاهیم استخراج شده و کنترل مشارکت‌کنندگان در پژوهش تلاش شد که نشان داده شود یافته‌های حاضر، بی‌طرفانه و منصفانه منعکس شده است تا اصل اصالت تحقیق رعایت شود.

یافته‌های پژوهش

در تحلیل تماتیک، داده‌های حاصل از مصاحبه با خبرگان آشنا به موضوع پژوهش ابتدا به صورت پاراگراف به پاراگراف کدگذاری شدند. سپس در

جدول ۱. نتایج حاصل از تحلیل تماتیک داده‌ها

مقولات عمده یا تم	مفاهیم ثانویه	مفاهیم اولیه
۳ مقوله	۴ ساختار	۱. کمبود مسیرهای دسترسی به استادیوم ۲. عدم منطقه‌بندی استادیوم ۳. مجهز نبودن استادیوم‌ها به صندلی ۴. شماره‌دار نبودن صندلی‌های موجود ۵. کمبود فضای پارکینگ در استادیوم‌ها ۶. کمبود تعداد ورودی‌ها به استادیوم ۷. وضعیت نامناسب گیشه‌های بلیت فروشی از نظر تعداد و محل استقرار
	۵ تسهیلات	۱. ناکارآمدی بلیت فروشی غیرحضور ۲. ضعف سیستم‌های حمل و نقل عمومی ۳. نبود امکانات رفاهی در استادیوم‌ها ۴. عدم راهنمایی تماشاگران در استادیوم‌ها ۵. نبود علائم راهنما در مسیر حرکت ۶. فقدان امکانات تفریحی و سرگرمی در داخل و اطراف استادیوم‌ها

	چالش‌های کنترلی	۱. نبود دوربین‌های مدار بسته در داخل و خارج استادیوم‌ها ۲. نبود گیت‌های کنترل تماشاگران ۳. عدم کنترل ورود مواد محترقه و آتش‌زا ۴. عدم شناسایی تماشاگران آشوبگر ۵. نبود سیستم‌های ثبت و شناسایی تماشاگران
	چالش‌های ایمنی	۱. نبود خروجی‌های اضطراری در استادیوم‌ها ۲. نبود مرکز اورژانس در استادیوم ۳. عدم امکان خروج سریع حادثه دیده از محل
هویت مدیریت جمعیت	چالش‌های ذاتی	۱. نامشخص بودن ماهیت و چیستی مدیریت جمعیت ۲. اختلاط دو مفهوم مدیریت جمعیت و کنترل جمعیت ۳. جایگاه ضعیف مدیریت جمعیت در مدیریت مسابقات ۴. نامشخص بودن کاربرد مدیریت جمعیت
	چالش‌های نگرشی	۱. عدم درک اهمیت مدیریت جمعیت در ورزش ۲. ناآگاهی عمومی نسبت به مقوله مدیریت جمعیت
	چالش‌های آکادمیک	۱. نبود منابع و کتب و مقالات مرتبط با مقوله مدیریت جمعیت ۲. ترجمه‌ای بودن مفهوم و فقدان متون تولیدی در کشور ۳. عدم تدریس مدیریت جمعیت در متون مدیریت ورزشی
رفتار	چالش‌های انسانی	۱. عدم استفاده از افسران امنیتی در استادیوم‌ها به معنای واقعی ۲. عدم استفاده از داوطلبان در مدیریت جمعیت ۳. عدم استفاده از خود تماشاگران در مدیریت جمعیت ۴. عدم استفاده از نیروهای آموزش دیده امنیتی ویژه مسابقات
	چالش‌های آموزشی	۱. عدم ارایه آموزش‌های ویژه به ماموران امنیتی ۲. نبود استانداردها و الزامات مشخص برای مدیران جمعیت ۳. عدم ارایه آموزش‌های لازم به گویندگان استادیوم‌ها ۴. عدم ارایه آموزش به لیدرهای تماشاگران
سیاست گذاری	چالش‌های مدیریتی	۱. آشنا نبودن مدیران مسابقات و استادیوم‌ها با مقوله مدیریت جمعیت ۲. نبود متولی مشخص برای مدیریت مسابقات ۳. عدم میزبانی مسابقات معتبر بین‌المللی ۴. برنامه‌ریزی غیراصولی مسابقات از نظر روزها و ساعات برگزاری
	چالش‌های حقوقی	۱. فقدان قانون مدون در زمینه تخلفات و جرایم ورزشی ۲. نبود قاضی ویژه مسابقات ورزشی ۳. نبود وحدت رویه مشخص در مدیریت جمعیت مسابقات ۴. نبود جایگاه حقوقی و ساختاری مشخص برای کانون هواداران ۵. نبود شرایط احراز برای لیدرهای تماشاگران
	چالش‌های بستر سازی	۱. ضعف ارتباط دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی با متولیان برگزاری لیگ ۲. فقدان شبکه‌سازی سازمان لیگ با نهادهای تاثیرگذار دیگر

مسائل اجتماعی-فرهنگی	چالش‌های اجتماعی	۱. وضعیت اقتصادی جامعه ۲. وضعیت فرهنگی جامعه ۳. وضعیت سیاسی جامعه ۴. عدم اجرای واقعی خصوصی‌سازی در ورزش
	چالش‌های فرهنگی	۱. فقدان الگوسازی و اطلاع رسانی در مورد فرهنگ تماشاگری ۲. ایجاد حساسیت‌های کاذب در رسانه‌ها برای بازی‌های بزرگ ۳. عدم استفاده از تجربیات کشورهای موفق در زمینه مدیریت جمعیت ۴. عدم امکان ورود خانواده‌ها به استادیوم‌ها

در فرآیند طبقه‌بندی و کدگذاری مفاهیم، ممکن است بین مفاهیم تشابه لغوی وجود داشته باشد یا اینکه بتوان مفهوم را در دو یا چند طبقه‌بندی قرار داد. به وجود آمدن چنین مسائلی در تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی، امری طبیعی است. از نظر روش‌شناسی تحلیل تماتیک، تشابه لغوی بین برخی مفاهیم و مقوله‌های به دست آمده ایرادی ندارد. یک مفهوم را می‌توان بر اساس نزدیک‌ترین ارتباطی که با هر کدام از تم‌های اصلی دارد طبقه‌بندی نمود (محمدپور، ۱۳۹۰، دانایی‌فرد، ۱۳۸۶).

بحث و نتیجه‌گیری

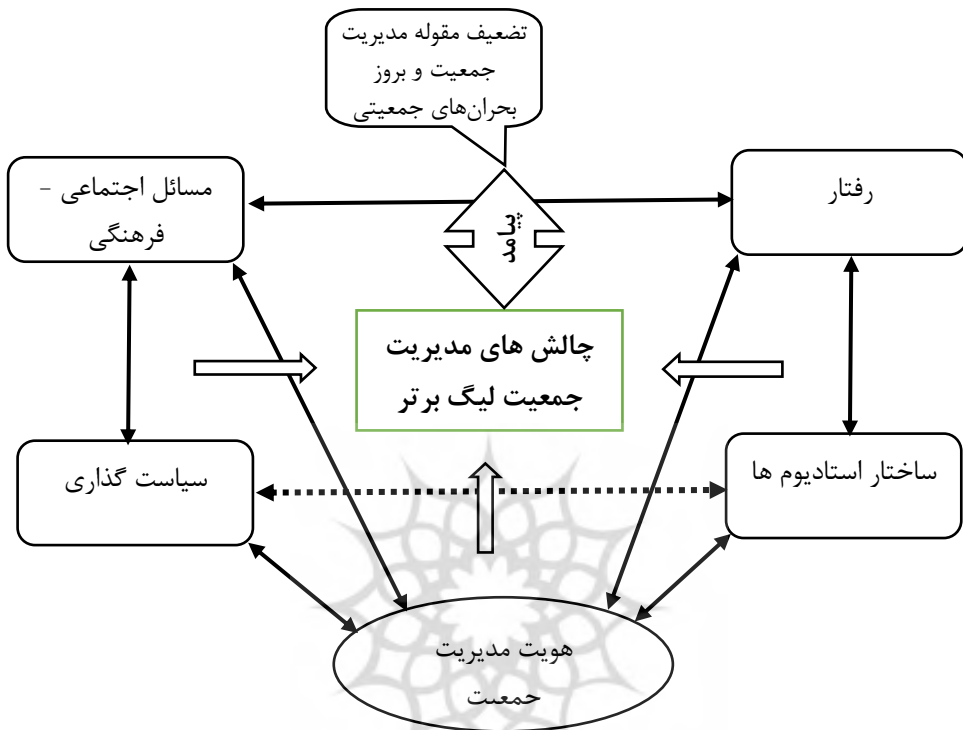
اولین گام برای طراحی مدلی کارا و اثربخش در زمینه مدیریت جمعیت لیگ برتر فوتبال ایران، شناسایی عمیق چالش‌های مربوطه است که در تحقیق حاضر مورد بررسی قرار گرفت. بر اساس یافته‌های تحقیق، تم اصلی و محوری در میان مقوله‌های مطرح شده و طبقه اصلی، هویت برای مدیریت جمعیت لیگ برتر فوتبال ایران فراهم نشود. در طرف دیگر، ساختار و امکانات استادیوم‌ها که خود بر هویت مدیریت جمعیت تاثیر گذاشته و از آن تاثیر می‌پذیرد، باعث ایجاد چالش‌های رفتاری شده است. چیزی که محققین جامعه‌شناسی و روانشناسی محیطی نیز

مدیریت جمعیت است که به نوعی می‌توان گفت سایر چالش‌های فراروی مدیریت جمعیت با این مقوله در ارتباط هستند. با توجه به یافته‌ها می‌توان این گونه ادعا کرد که بنابه ماهیت مدیریت جمعیت در ورزش کشور، نبود الگو و متون علمی، ترجمه‌ای بودن، به کار نرفتن و کم اهمیت بودن مدیریت جمعیت باعث شده است تا مدیریت جمعیت به هیچ وجه مورد توجه جدی قرار نگیرد و سیاست‌ها و بسترهای مناسب جهت اجرای آن فراهم نشود. مشکلات و مسائل کلان اجتماعی-فرهنگی که خود مستقیماً بر هویت مدیریت جمعیت تاثیر گذاشته و از آن تاثیر پذیرفته است، از طرفی باعث بروز مشکلات و چالش‌های رفتاری در محیط استادیوم‌ها شده و از طرف دیگر باعث شده است تا سیاست‌گذاری مناسبی در مدیریت جمعیت وجود نداشته باشد و سیاست‌ها و بسترهای لازم

بر آن صحنه گذاشته و معتقدند که محیط و ویژگی‌های آن تاثیر مستقیمی بر الگوهای رفتاری افراد دارد (لطیفی و سجاذزاده، ۱۳۹۴). مسائل فرهنگی-اجتماعی نیز تاثیر مستقیمی بر مقوله رفتار دارد. همانطور که مشاهده می‌شود تمامی مقولات به صورت مستقیم یا غیرمستقیم

شکل شماره ۱ مشخص شده است.

بر مقوله رفتار در استادیوم‌ها تاثیر دارند. روابط
تم‌های اصلی چالش‌های مدیریت جمعیت در

شکل ۱. روابط تم‌های اصلی چالش مدیریت جمعیت لیگ برتر فوتبال ایران

یافته به آن اشاره‌ای نشده است، اما مصاحبه‌شوندگان در این تحقیق تاکید زیادی روی این موضوع داشتند. مصاحبه شونده شماره ۱ اعتقاد داشت: ^۱ «نگاه به مدیریت جمعیت به عنوان مؤلفه‌ای کلیدی در مدیریت رویدادها در ورزش کشور ما هنوز بسیار ضعیف است و عمده

بررسی ادبیات نظری و تجربی پژوهش نشان می‌دهد پژوهشی که همپوشی کامل با قلمرو و یافته‌های این پژوهش داشته باشد وجود ندارد. تنها پژوهش‌های اندکی پیدا شد که هرکدام از زاویه‌ای متفاوت به چالش‌ها و مشکلات فراروی مدیریت جمعیت پرداخته و به صورت جداگانه مقوله عمده‌ای از یافته‌های این پژوهش را مورد تأیید قرار داده‌اند.

اشاره به مغفول ماندن هویت جمعیت در ورزش کشورمان و به طور خاص در لیگ برتر فوتبال یکی از مواردی است که در اندک تحقیقات انجام

۱. مطالبی که در داخل گیومه آورده شده است عین گفته‌ها و واژه‌های به کار رفته از طرف افراد در مصاحبه با محقق است. استفاده از نقل قول مستقیم مصاحبه‌شوندگان یکی از ابزارهای اصلی برای انتقال درک، مفهوم و تفسیر آنها از پدیده مورد نظر در روش تحلیل تماتیک است.

مصاحبه‌شونده شماره ۹ در خصوص لیدرها معتقد است «لیدرهای تماشاگران باید برای اجرای این امر دارای شرایط احراز خاصی باشند و از بین کسانی انتخاب شوند که دغدغه اصلاح داشته باشند. این در حالی است که بسیاری از لیدرها خودشان در مسابقات ایجاد مشکل می‌کنند». نتایج این بخش با یافته‌های تحقیقات تیلور (۱۹۹۸)، تنبام (۲۰۰۷)، متیو (۲۰۰۳)، استیسی (۲۰۰۷)، اسپرو (۲۰۰۵)، شاه منصوری و مظفری (۱۳۸۵) همخوانی دارد. مسائل اجتماعی-فرهنگی مقوله دیگری است که به عنوان یکی از چالش‌های اصلی مدیریت جمعیت لیگ برتر فوتبال ایران مطرح شده است. در تأیید چالش‌های اجتماعی-فرهنگی، مصاحبه‌شونده شماره ۱۰ معتقد بود «حوادثی که در ورزشگاه‌های یک کشور اتفاق می‌افتد آینه‌ای از وضعیت جامعه آن کشور است» و مشکلات مدیریت جمعیت را ناشی از مسائل سیاسی، اجتماعی و فرهنگی جامعه می‌داند. همچنان که گروهی از محققین بر این باورند که بروز درگیری و خشونت در فوتبال، بازتابی از شرایط فرهنگی، اجتماعی و سیاسی جامعه است؛ اینان اعتقاد دارند فشارها و سرخوردگی‌ها منشأ ابراز خشونت می‌شود و کسانی فضای پرهیاهوی مسابقات ورزشی را میدانی برای ابراز نارضایتی خود می‌یابند (جان بزرگی، الیاسی، و حسینیان، ۱۳۸۹). مصاحبه‌شونده شماره ۸ نیز معتقد بود یکی از عوامل مدیریت جمعیت، شناسایی نیازهای اوست. وی سپس چنین استدلال کرد که از طریق شناسایی نیازهای مشتری می‌توان رفتار او را پیش‌بینی کرد. و در نهایت خاطر نشان کرد که فرهنگ جامعه، تعصبات قومی، موقعیت

متولیان فوتبال کشور اطلاع‌چندانی از این مقوله ندارند. افرادی هم که اطلاع اندکی از آن دارند، از اهمیت و کاربرد آن غافل هستند. البته به اعتقاد من این مسئله از کمبود متون علمی در این زمینه نیز ناشی می‌شود چراکه تدریس این مقوله در دانشگاه‌ها می‌تواند در آگاه‌سازی مدیران اثر داشته باشد». در مقوله هویت مدیریت جمعیت، ۹ مفهوم اولیه تحت ۳ مفهوم ثانویه طبقه‌بندی شده‌اند که همگی چالش‌های ذاتی، نگرشی و آکادمیک مدیریت جمعیت هستند. اکثر مصاحبه‌شوندگان خصوصاً متخصصین مدیریت ورزشی روی مفاهیم به دست آمده در این مقوله اتفاق نظر داشتند و چالش‌های موجود در این بخش را جزو مهم‌ترین چالش‌ها بیان کردند. در بررسی پیشنهاد تحقیق، تحقیقی در تأیید یا رد این یافته‌ها پیدا نشد. چالش‌های موجود در مقوله سیاست‌گذاری، عمدتاً ناشی از سیاست‌های حاکم و بسترهای موجود در مراکز قانونگذاری و تصمیم‌گیری کشور، فدراسیون فوتبال، وزارت ورزش و جوانان و سایر نهادهای مرتبط است. مصاحبه‌شونده شماره ۸ نبود متولی مشخص و تصمیم‌گیرنده نهایی در مدیریت جمعیت ورزشی را چالش بزرگی برشمرده و می‌افزاید «بین چندین بخش در مسابقات لیگ برتر فوتبال ایران تداخل وظیفه وجود دارد و مشخص نیست چه نهادی تصمیم نهایی را اتخاذ می‌کند. مثلاً نیروهای حراست ورزشگاه، مسئولین سازمان لیگ، مسئولین باشگاه‌ها، نیروهای انتظامی و سایر قسمت‌ها تعریف مشخصی از وظایف خود ندارند و به عبارت دیگر تقسیم کار صورت نگرفته است». به دلیل نبود تحقیقات مشابه در این حوزه، امکان مقایسه با سایر تحقیقات وجود نداشت.

جغرافیایی و سایر مسائل کلان اجتماعی نقش مستقیم و مهمی در شکل‌گیری نیازهای مشتری دارند. مصاحبه‌شونده شماره ۲ معتقد بود «مدیریت جمعیت در جمعیت‌های تک جنسیتی سخت‌تر است» و مصاحبه‌شونده شماره ۱۱ نیز اعتقاد داشت «ترکیب افرادی که وارد ورزشگاه می‌شوند یکی از چالش‌های مدیریت جمعیت است. وجود خانواده‌ها در ورزشگاه‌ها، در کنترل رفتار تماشاگران مؤثر است». نتایج به دست آمده در این بخش با نتایج تحقیقات شاه منصوری و مظفری (۱۳۸۵)، تنبام (۲۰۰۷) و استیسی (۲۰۰۷) همخوانی دارد.

مقوله عمده دیگر به دست آمده در این تحقیق، بحث ساختار بود که چهار چالش عمده ساختاری، تسهیلاتی، کنترلی و ایمنی را در خود جای داده است. طراحی سازه‌ها می‌تواند یا کار مدیر اماکن را راحت‌تر نماید یا آنچه اغلب نیز اینگونه است سخت‌تر نماید. طراحی اماکن می‌تواند به طور قابل ملاحظه‌ای به مشکلات مدیریت جمعیت مرتبط باشد. مثلاً، اماکنی که نوع طراحی آنها اجازه می‌دهد جمعیت زیادی از تماشاگران به صورت موجی وارد شوند در مقایسه با اماکنی که تماشاگران را ملزم می‌کند تا مسافتی را پیموده و در صف‌های باریکتری وارد شوند احتمال وقوع مشکل بیشتری دارند (آنتی و سوئینبرن^۱، ۱۹۹۰). مصاحبه‌شونده شماره ۱۹ اعتقاد داشت «نبود ورودی‌های متعدد و عدم منطقه‌بندی ورزشگاه باعث ازدحام بیش از حد جمعیت، افزایش پرخاشگری، افزایش تنش بین تماشاگران دو تیم، و ایجاد درگیری بین تماشاگران خصوصاً هنگام خروج آنها از ورزشگاه که نتیجه بازی مشخص شده است، می‌شود».

پین و همکاران (۲۰۱۱) نیز در تحقیق خود کمبود ورودی‌های چندگانه در استادیوم‌ها را عامل به وجود آمدن مشکلات ازدحام جمعیت دانسته‌اند. مصاحبه‌شونده شماره ۱۱ بر مجموعه‌ای بودن ورزشگاه تاکید کرده و مجهز نبودن ورزشگاه‌ها به مراکز خرید، مراکز تفریحی و گردشگری را از چالش‌های مدیریت جمعیت دانسته است. این مصاحبه‌شونده در توجیه این موضوع اعتقاد داشت «نبود چنین مراکزی در ورزشگاه‌های ایران باعث می‌شود تا عواملی نظیر انتظار بیش از حد، خستگی، گرما، و عدم امکان تفریح و خرید تماشاگران را به سمت پرخاشگری سوق دهد». مصاحبه‌شونده شماره ۱۶ نیز ضمن اشاره به ناکارآمدی سیستم بلیت فروشی مسابقات لیگ برتر، کارآمدسازی بلیت فروشی استفاده از شیوه‌های نوین بلیت فروشی غیرحضوری را عملیاتی‌ترین اقدام در راستای مدیریت مطلوب جمعیت برشمرد. نتایج این بخش با یافته‌های تحقیقات تیلور (۱۹۹۸)، تنبام (۲۰۰۷)، متیو (۲۰۰۳)، استیسی (۲۰۰۷)، اسپرو (۲۰۰۵)، الهی و پورآقایی (۱۳۸۳) و خبیری و همکاران (۱۳۸۹) همخوانی دارد. مصاحبه‌شونده شماره ۱۴ معتقد بود «افراد آشوبگر تیم‌ها باید مورد شناسایی قرار گیرند و با داشتن سیستم‌های شناسایی، از ورود آنها به ورزشگاه جلوگیری شود. نصب دوربین‌های مداربسته که با کمبود یا شاید نبود آنها در استادیوم‌ها مواجه هستیم باعث می‌شود تماشاگران در رفتار خود دقت بیشتری به خرج دهند». تکنولوژی به سرعت در حال تبدیل به ابزاری برای کمک به مدیران اماکن به منظور مدیریت بهتر جمعیت است.

می‌دانست. یکی از جنبه‌های جالب مدیریت جمعیت، مؤثر بودن پلیس سوار بر اسب است. پلیس سوار بر اسب به چندین دلیل یکی از موثرترین ابزارها هنگام کنترل جمعیت بیرونی است. پلیس سواره نظام به دلیل محدوده نظارت ۳۶۰ درجه‌ای، ارتفاع و قابلیت مانور در بین ماشین‌های پارک‌شده یا بالا و پایین تپه‌های شیب‌دار سودمند است. پلیس سواره نظام در تخلیه جمعیت مفید بوده و می‌تواند برای اسکورت یک تیم پزشکی به داخل یک منطقه حرکت کند. استفاده از اسب در مدیریت جمعیت یا موقعیت‌های عکس‌العمل اورژانسی بر سایر گزینه‌های امنیتی از قبیل گشت‌های پیاده، دوچرخه، ماشین یا موتورسیکلت ارجحیت دارد. تخمین زده شده است که یک فرد سوار بر اسب معادل ۱۰ تا ۱۵ نفر با پای پیاده است. به دلیل ارتفاع، نیروی خالص و قابلیت مانور، تیم‌های سواره نظام می‌توانند به آرامی اما به طور مؤثر افراد را از یک موقعیت بالقوه مضر حرکت دهند. به علاوه، گشت‌های سواره نظام به دلیل ظاهرشان و جذبۀ اسب‌ها در نزد عموم مردم قابل احترام هستند (گشت سواره نظام^۵، ۱۹۹۶). بنابراین برای مدیریت بهتر جمعیت استفاده از این امکانات پیشنهاد می‌شود. مصاحبه‌شونده شماره ۹ اعتقاد داشت «نگاه‌گویی به مدیریت جمعیت در استادیوم‌های انگلستان می‌تواند تبدیل به صحنه سازنده آموزشی برای فوتبال کشورمان شود. سال‌ها قبل مدیریت جمعیت در فوتبال انگلستان به مشکلی اساسی تبدیل شده بود اما آنها با داشتن استراتژی و تدوین قوانین لازم اکنون به الگوی مناسبی از مدیریت جمعیت

استادیوم‌های فوتبال در بریتانیا دوربین‌های مداربسته را وارد تکنیک‌های مدیریت جمعیت کرده‌اند. در لیدز یونایتد^۱، یکی از استادیوم‌هایی با بهترین تجهیزات، افسران پلیس در اتاقی بدون پنجره روبه‌روی بانکی از مانیتورها نشسته و با کنترل از راه دور دوربین‌های تلویزیونی را به کار انداخته و اداره می‌کنند که می‌توانند روی هر قسمتی از تراس‌ها یا صندلی‌ها زوم نمایند. این دوربین‌ها بسیار مؤثر هستند؛ به طوری که یک نفر ۵۷ ثانیه پس از پرتاب بطری دستگیر شد («هولیگان‌ها و هولیوان‌ها»^۲، ۱۹۸۹). مشابه سیستم نظارتی لیدز یونایتد، مرکز کوراستیتز در فیلادلفیا^۳ بر دوربین‌های مداربسته رنگی در مناطق کلیدی از قبیل پله‌های برقی، گیشه‌های بلیت‌فروشی، و درهای محیطی تمرکز می‌کنند. تمامی دوربین‌ها که مجهز به قابلیت‌های پان، شیب و زوم هستند به مسئولین امنیت ورزشگاه اجازه می‌دهند تا الگوهای جمعیت را مورد مشاهده قرار دهند. دوربین‌ها به مدیران اماکن اجازه می‌دهند تا مشکلات را زودتر تشخیص داده و پرسنل را به صحنه اعزام نموده و آنها را برطرف کنند (اماکن عمومی^۴، ۱۹۹۶).

پنجمین و آخرین مقوله عمده در چالش‌های مدیریت جمعیت لیگ برتر فوتبال ایران، مقوله رفتار بود که خود شامل دو مفهوم چالش‌های انسانی و چالش‌های آموزشی است. مصاحبه‌شونده شماره ۱۸ بر مدیریت جمعیت خارج از استادیوم تأکید داشت و مدیریت این جمعیت را در هنگام ورود و خروج مقدمه‌ای برای مدیریت جمعیت داخل استادیوم

1. Leeds United
2. Hooligans and Hoolivans
3. Corestates Center, Philadelphia
4. Public Venues

5. Mounted Patrols

فوتبال در دنیا تبدیل شده‌اند». نتایج این بخش از تحقیق با یافته‌های تیلور (۱۹۹۸)، اسپرو (۲۰۰۵) و خبیری و همکاران (۱۳۸۹) همخوانی دارد.

در نهایت، نتایج به دست آمده در این تحقیق، چالش‌هایی هستند که باید مدیریت شوند. به اعتقاد محقق، مدیریت چالش‌های مذکور می‌تواند تبدیل به نقاط قوت لیگ برتر فوتبال ایران شود و در صورت عدم مدیریت صحیح، احتمال تبدیل آنها به بحران‌های جدی جمعیتی دور از انتظار خواهد بود. بیشتر موانع و چالش‌های اشاره شده در این تحقیق، در حوزه کنترل و تسلط سیاستمداران، برنامه‌ریزان، مدیران عالی ورزش و آموزش عالی و سیاست‌گذاران انتظامی کشور قرار دارد. افراد مذکور با برنامه‌ریزی جدی و بسترسازی مناسب، می‌توانند ضمن طرح جدی بحث مدیریت جمعیت در متون علمی مدیریت ورزشی کشور، نسبت به کاربرد تکنیک‌ها و اصول مدیریت جمعیت در مسابقات ورزشی کشور بخصوص مسابقات فوتبال لیگ برتر فوتبال اقدام نموده و از این رهگذر ضمن جلوگیری از بحران‌های بالقوه جمعیتی در ورزش، باعث آشتی تماشاگران با مسابقات فوتبال لیگ برتر و تکرار رفتار مصرفی این مشتریان ارزشمند فوتبال شوند. لذا بر اساس نتایج به دست آمده، در گام اول پیشنهاد می‌شود موضوع مدیریت جمعیت به صورت جدی‌تری وارد متون علمی مدیریت ورزشی در دانشگاه‌های کشور شود و حتی به صورت موضوعی ویژه در همایش‌ها به عنوان محور همایش معرفی شود تا از این طریق محققان را به تحقیق بیشتر در این زمینه ترغیب نماید و اهمیت و کاربرد مدیریت جمعیت در

ورزش برای همگان آشکارتر شود. گام بعدی انجام اصلاحات در ساختار استادیوم‌های فوتبال و موارد مرتبط با برگزاری مسابقات لیگ برتر از جمله امکانات و تسهیلات رفاهی است. پیشنهاد می‌شود دستورالعمل‌های مشخص و اصولی برای ساخت استادیوم‌های جدید تهیه شده و همچنین سازمان لیگ، باشگاه‌ها و سایر سازمان‌های مرتبط را ملزم سازد تا بر اساس مفاهیم به دست آمده در این بخش از تحقیق، اقدام به انجام اصلاحاتی در استادیوم‌های فوتبال و امکانات آنها نمایند. گام سوم انجام سیاست‌گذاری‌های مناسب در زمینه مدیریت جمعیت است. پیشنهاد می‌شود دستگاه‌های متولی در این زمینه از جمله مجلس شورای اسلامی، وزارت ورزش و جوانان، فدراسیون فوتبال، نهادهای انتظامی-امنیتی با تشکیل کارگروه ویژه‌ای نسبت به بسترسازی و ایجاد سیاست‌های واحد و مشخص به دور از هرگونه ابهام اقدام نمایند و در صورت لزوم آنها را تحت عنوان طرحی مرتبط با مدیریت جمعیت در مجلس شورای اسلامی یا سایر نهادهای ذیربط به صورت قانون مشخص نمایند. گام بعدی که خود از اهمیت زیادی برخوردار است در حوزه مسائل اجتماعی فرهنگی قرار دارد. برخی از چالش‌های موجود به راحتی قابل مدیریت نبوده و وابسته به مسائل کلان جامعه است که شاید از دسترس مدیران حوزه‌های مرتبط با مدیریت جمعیت خارج باشد. اما الگوسازی و اطلاع رسانی‌های لازم در مدارس و مؤسسات آموزشی، تلویزیون، روزنامه‌ها و جراید و سایر قسمت‌های مرتبط می‌تواند در ارتقاء سطح آگاهی جمعیت حاضر در مسابقات لیگ برتر مفید باشد. در نهایت در گام آخر پیشنهاد می‌شود در مقوله رفتار که چالش‌های

- Elahi, A., Poor Aghayi, Z. (2004). A Survey on conditions of Iran's Football Stadiums Comparing with of European Standards. *Journal of Harekat*, 19: 63-79. [Persian]
- Elahi, A. (2007). Impediments and Solutions of Economic Improvement of Iran's Football Industry, Ph.D Thesis, University of Tehran. [Persian]
- Frostdick, S., Walley, L. (1999). *Sport and Safety Management*, Routledge, New York.
- "Hooligans and hoolivans. (police methods of crowd control at soccer games)." *The Economist* (US). Economist Newspaper Ltd. 1989. Retrieved September 11, 2015 from HighBeam Research: <http://www.highbeam.com/doc/1G1-7538255.html>
- Hooman, H. (2005). *Practical Guide to Qualitative Research*, Samt Publication, Tehran. [Persian]
- Janbozorgi, E., Elyasi, M., Hoseinian, Sh. (2010). Preventive Role of police in preventing disruptive behaviors of football fans, *Journal of Police studies*, 5 (2): 251-271. [Persian]
- Khabiri, M., Sajjadi, N., Dusti, M., & Mohammadian, A. (2010). Survey on stadiums managers opinion in terms of managing the risk of football stadiums, *Journal of Sport management*, 67-83. [Persian]
- Latifi, Amin; Sajjadzadeh, Hassan. (2014). The evaluation of environmental quality factors on the Behavioral patterns in urban parks-Case study: Mardom park of Hamadan City. *Journal of Urban Studies*, 3 (11), pp. 3-18. [Persian]

آموزشی و انسانی را شامل شده است، نسبت به موضوع مدیران جمعیت و عوامل انسانی دخیل در برگزاری مسابقات خصوصاً عوامل مرتبط با مدیریت جمعیت اقدامات اصولی اتخاذ شده و نسبت به انتخاب افراد آموزش‌دیده و واجد شرایط و نیز تدوین الزامات احراز شرایط مدیریت جمعیت اقدامات لازم صورت گیرد.

منابع

- Abbott, J. L., Geddie, M. W. (2001). Event and Venue Management: Minimizing Liability Through Effective Crowd Management Techniques. *Event Management Journal*, Vol. 6, pp. 259-270.
- Antee, A., & Swinburn, J. (1990, January / February). Crowd management: An issue of safety, security, and liability. *Public Management*, 72, 16-19.
- Atef, T. (2005). Iranian Football, *Ferdowsi Journal*, 13-14. [Persian]
- Bazarghan, A. (2008). An Introduction into Qualitative and Mixed Research Method: Different Approaches in Behavior Science, Didar Publication: Tehran. [Persian]
- Chîn Pin, S., Haron, F., Sarmady, S., Zawawi Talib, A., & Tajudin Khader, A (2011) Applying TRIZ principles in crowd management. *Safety Science*, 286-291.
- Danayi fard, H., Alvani, M., & Azar, A. (2007). *Qualitative Research Method: A Comprehensive Approach*, Saffar Publication: Tehran. [Persian]
- Doukas, S. G. (2006). *Crowd Management: Past and Contemporary Issues*. *The Sport Journal*, (2) 9.

- JameJam Newspaper:
<http://press.jamejamonline.ir/Newsreview/1283784741527676969>
 [Persian]
- Shahmansoori, E., Mozaffari, A. (2005). Causes of Sport crises and methods of preventing them, *Journal of Sociology*, 61-73. [Persian]
 - Soomaro L., Muray, V. (2012). Disasters at Mass Gatherings: Lessons from History. *Plos currents*, doi: 10.1371/currents.RRN1301
 - Stacey, H. (2006). Effective Security Management of University Sport Venues. *Sport Journal*, Vol. 9, No. 4.
 - Taylor, R., Plumely, E. (1998). Question session where do we go from here? In sport stadium after Hillsborough, *paper presented at sport council*, p102.
 - Tenenbaum, G., Stewart, R. (2007). Aggression and Violence in Sport. Retrived from www.isspoline.org.
 - Varkiani, F. (2005), Football and Society, *Journal of Roshd*, 45-55. [Persian]
 - Matthew, J. (2003). Best Practices for game day security, *Sport Journal*, Vol. 6, No. 4.
 - Mohammadpour, A. (2010), *Anti-Method, 1st Volume*, Jame'e Shenasan Publication: Tehran. [Persian]
 - Mohammadpour, A. (2011), *Anti-Method, 2nd Volume*, Jame'e Shenasan Publication: Tehran. [Persian]
 - Mounted patrols add harmony to crowd control. (1996, August). *American City and County*, 111, 56.
 - Public venues: Beyond crowd control- Security priorities change with events. (1996, September). *Building Design and Construction*, 37, f2-f3.
 - Ramezaninejad, R., Rahmati, M., Hemmatinejad, M., & Azadan, M. (2011). Factor Analysis of variables of aggression in fans from the perspective of Iranian soccer referees, *Journal of Sport Management Studies*, 4 (13), 201-214. [Persian]
 - Rasooli, H. (2015). Tries to explain the gradual loss of football fans,

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 پرتال جامع علوم انسانی

Challenges of Crowd Management in Iran's Football Premiere League

Mohammad Ehsani^{1*}, Hashem Kuzechian², Mohammad Khabiri³,
Mehdi Azadan⁴

Received: Sep 17, 2015

Accepted: Dec 09, 2015

Abstract

Objective: Crowd management has been a necessary and integral part of the management of any event due to diverse and large amount of attendees. Mismanagement of crowd might cause irreparable losses. The goal of this study was to explore the challenges of crowd management in Iran's Premiere Football League in order to have an effective plan in this case.

Methodology: The research was conducted using qualitative method with exploratory nature. Data were collected using 23 deep interviews with selective sampling and snowball technique. We employed thematic analysis to code and analyze data.

Results: Results showed the existence of challenges in 57 concepts. These concepts were changed to 14 secondary concepts in second phase of coding. Finally we had 5 main category or theme in third phase of coding including structure, behavior, policy making, socio-cultural and identity of crowd management.

Conclusion: Awareness of those holding football matches in Iran from challenges presented in this paper could make them to try and plan for better management of challenges. This finally will lead to an increase in satisfaction of attendees and their decision to return, increase in safety and security standards and finally social and economic benefits. To design an effective crowd management model in Premiere League, a serious and careful consideration of these results originating from deep viewpoints of experts is proposed.

Keywords: Crowd management, stadium, thematic analysis, challenge, football.

1 & 2. Professor, Tarbait Modares University, 3. Associate Professor, Tehran University, 4. Ph.D, Tarbiat Modares University

* Corresponding author's e-mail address: Ehsani@TMU.ac.ir